

IN MEMORIAM - door Willem Jan Hagg

In het najaar van 1970 ontmoette ik Henk voor het eerst, hij was docent op de HTS in Den Haag, een echte 'Haagse jongen'. Hij verwees de stagiaires naar hun werkadres. Ik ging bij Jos Mol werken.

Anderhalf jaar later, 1972, richtte hij met Jos het architectenbureau Mol en Reijenga op en kochten en verbouwden zij een pand aan de Voorburgse Herenstraat 139.

Vanaf 1973 mocht ik mij één van de medewerkers noemen van het toen al sterk groeiende bureau.

Dat hij in dat eerste jaar de omvangrijke opdracht voor 1200 woningen in de groeigemeente Nieuwegein verwierf had hij mede te danken aan het feit dat hij enkele jaren bij de Stichting Architecten Research (waar hij mede van aan de basis stond) had gewerkt en waar hij wetenschappelijk onderzoek deed naar de gewenste ontwikkeling binnen het vakgebied van het stedenbouwkundig ontwerp.

In reactie op de na-oorlogse stedenbouwpraktijk (vrijstaande woongebouwen in het groen) formuleerde Henk, met anderen, de noodzaak van het ontwerp van een stedelijk weefsel bestaande uit een continuïteit van stedelijke ruimten (straten, pleinen, stegen, singels etc), begrenst en vormgegeven door een continue (woon-) bebouwing. Dit noemde men het stedelijk weefsel, de morfologie van de stedelijke omgeving.

De woonbebouwing in dergelijke gebieden zou volgens hem moeten bestaan uit 'gestapelde laagbouw'. Geen scheiding tussen eengezinswoningen en hoogbouw maar een integratie van alle soorten bewoners in een drie tot vijf-laagse bebouwing van eengezinswoningen en boven- en benedenwoningen, allen met de voordeur aan de straat.

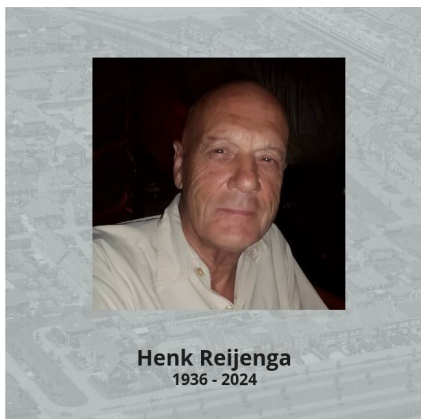
De winkels, de sociaal-culturele- en de onderwijsvoorzieningen die in de na-oorlogse praktijk gescheiden waren van het wonen dienden daarmee weer sterk verbonden te zijn.

Bovenstaande ruimtelijke en functionele uitgangspunten zouden naar de mening van Henk moeten leiden tot een sociale en veilige woonomgeving voor jong en oud.

Henk bracht zijn verhaal binnen de vele opdrachten van het bureau in de praktijk, samen met zijn nieuwe partners.

Met Jelle Postma, sinds 1976 aan het bureau verbonden, maakte hij bijvoorbeeld een opvallend stedenbouwkundig ontwerp voor Beverwaard, een stadswijk voor 5000 woningen aan de zuidkant van Rotterdam.

Hierna volgde nog vele jaren een enorme productie in de groeisteden in Nederland.

Henk probeerde niet alleen zijn ideeën binnen het bureau te realiseren maar zocht ook de publiciteit.

Dit leidde tot veel aandacht in de landelijke kranten en in de vakpers.

Met zijn artikel 'Gewoon stedenbouw', tweede helft jaren '70 in Plan, vakblad voor stedenbouw en architectuur, was onze naam definitief gevestigd.

Henk vertelde zijn verhaal en kon dit inmiddels ook toelichten aan de hand van een reeks van gerealiseerde projecten.

Internationaal kreeg Henk aandacht door bijvoorbeeld een presentatie in Washington voor het jaarcongres van de l'Union Internationale des Architectes. Hij verzorgde ook enkele colleges in Hamburg en Cambridge.

Naast de bovengenoemde naamsbekendheid werd het bureau vooral ook populair door de eigen wijze waarop wij omgingen met de opgave in de stadsvernieuwingsgebieden van grote en middelgrote steden.

Het thema van de bijzondere stapeling van de woningen (dubbele benedenwoning met tuin, de dubbele bovenwoning met dakterras) werd verder ontwikkeld door onder andere een steeds beter geïntegreerde buitentrapp (Haags portiek) naar de bovenwoning.

Het steeds groter wordende probleem van de geparkeerde auto werd op intelligente wijze opgelost onder opgetilde achtertuinen.

Aan het eind van de hierboven beschreven periode ging het bureau verder onder de naam buro voor architectuur en stedenbouw Reijenga Postma Hagg, later rphs architecten.

De afgelopen maanden hebben Henk en ik herinneringen opgehaald tijdens bezoeken aan een aantal van zijn (recentere en deels gezamenlijke) projecten: Den Haag Boswijk, Apeldoorn Kalverstraat, Berkel en Rodenrijs. En wij hadden er nog meer gepland...

Hij was weer net zo gedreven als voorheen. Maar ook ontspannen zoals hij altijd is geweest.

Willem Jan Hagg
voormalig directeur rphs architecten
9 november 2024